

WEGWIJZER GDPR/AVG

DOELGROEP ICT-coördinatoren, directie
AANPASSING inhoudelijke aanpassingen
LAATSTE UPDATE 27/10/2023

1. Verken het onderwerp

Databeheer is het verzamelen, bewaren en gebruiken van data met het oog op het waarborgen van de privacy.

Onder **privacy** verstaan we het afschermen van persoonlijke informatie.

Wat is AVG / GDPR?

AVG staat voor Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Het is een Europese verordening die regels oplegt aan bedrijven, overheden en andere organisaties ter bescherming van persoonsgegevens. GDPR is de Engelstalige term voor diezelfde verordening. Wat zijn je rechten en plichten? [Deze uitlegvideo](#) van ikbeslis.be legt het duidelijk uit.

2. Bereid je beleid voor

De enorm snelle technologische vooruitgang zorgt ervoor dat persoonsgegevens steeds vaker gedeeld en verzameld worden. Veilig omgaan met data en persoonsgegevens is de verantwoordelijkheid van de onderwijsinstelling zelf. Op scholen zijn er erg veel bronnen die zulke persoonsgegevens bevatten.

In je ICT-beleid kan je volgende punten integreren:

- Op de hoogte zijn van de algemene aandachtspunten,
- Zicht hebben op de huidige situatie,
- Veilig omgaan met data,
- Relevante documenten opstellen.

3. Geef je beleid vorm

	CONCRETISERING
Op de hoogte zijn van de algemene aandachtspunten	<p>Wat zijn persoonsgegevens? Alle gegevens die een persoon direct of indirect kunnen identificeren. Dit zijn dus niet enkel namen, adressen, telefoonnummers, maar ook klasnummers, informatie over fysieke eigenschappen, informatie over levensbeschouwing ...</p> <p>Wanneer mag je gegevens verwerken? Verwerk enkel gegevens als je daarvoor ten minste aan één van de volgende voorwaarden hebt voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toestemming, • Overeenkomst, • Wettelijke verplichting, • Algemeen belang, • Vitaal belang. <p>Wat zijn enkele do's en don'ts?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beperk wat je bijhoudt over personen. Gegevens verzamelen is steeds een bewuste keuze en mag geen automatisme zijn. • Verwerk gegevens <u>doelgericht</u>, gebruik ze daarna niet om een ander onverenigbaar doel te bereiken. Vraag niet meer gegevens dan nodig zijn om het doel te bereiken. • <u>Wees op de hoogte</u> van wat de software en (leer)platformen die je gebruikt op je school doen met de gegevens van je school en leerlingen. Ben jij als school eigenaar van de gegevens en kan je ze ten allen tijde opvragen en aanpassen? • <u>Druk geen gegevens af</u> tenzij dit echt nodig is. Vernietig de afdruk zodra het kan op een effectieve manier.
Zicht hebben op de huidige situatie	<p>Hoe weet je welke (externe) partijen persoonsgegevens van je school verwerken?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien dat nog niet het geval is, lijst je de bedrijven op die in contact komen met (persoons)gegevens van je school. Zo'n bedrijven nemen vaak een deel van de verwerking van die gegevens op zich, maar <u>als school blijf je de verantwoordelijke</u>. • Ook schoolintern is het aangewezen om een inventaris te maken van welke persoonsgegevens je verwerkt en waar die zich bevinden.
Veilig omgaan met data	<p>Hoe zorg je voor een veilig back-upbeleid? Databeheer betekent niet enkel bescherming van de privacy, maar ook bescherming van de data. Zorg regelmatig voor een back-up van je belangrijke data, bij voorkeur met de 3-2-1 back-upregel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3: Creëer één primaire back-up en twee kopieën van je data. • 2: Sla je data op, op twee verschillende mediatypes (bv. USB-stick, server ...). Opgepast: Een back-up van persoonsgegevens in de cloud is niet raadzaam. (bron: zie richtlijnen Vlaamse Toezichtcommissie).

	<ul style="list-style-type: none"> • 1: Zorg voor op z'n minst één back-up op een andere locatie. <p>Hoe beveilig je de toegang tot gevoelige gegevens? Wanneer je iemand toegang geeft tot informatie, beperk de duurtijd hiervan. Maak hier afspraken over en zorg intern voor een fijnmazig rechtenbeheer. Stimuleer het gebruik van multifactorauthenticatie, vooral bij persoonsgegevens. Gebruik niet enkel een gebruikersnaam en wachtwoord om toegang te krijgen tot een systeem. Zorg voor een combinatie met minstens 1 bijkomend element zodat kwaadwillige personen moeilijk toegang krijgen tot jouw gegevens. Dit kan een combinatie zijn van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iets wat jij alleen weet (een code); • iets wat jij alleen hebt (een kaart, een stick of toestel met een beveiligingscertificaat); • iets wat jij alleen bent (meestal biometrische gegevens zoals een vingerafdruk). <p>BELANGRIJK! Gebruik biometrische gegevens niet lichtzinnig. In het standpunt van de Vlaamse Toezichtcommissie lees je dat het stimuleren van het gebruik van biometrische gegevens kan zorgen voor een vervlakking van het risicobesef. De drempel wordt kleiner en het kan de kritische zin van de jongeren ondergraven.</p> <p>Hebben scholen een data protection officer (DPO) nodig? De AVG bepaalt dat bepaalde organisaties een DPO moeten aanstellen. De onderwijskoepels zullen namens scholen die tot hun koepel of net behoren een DPO aanduiden. Je duidt als school wel een aanspreekpunt aan. Deze persoon treedt op als contactpersoon tussen de DPO en de school. Scholen kunnen dus te allen tijde terecht bij de DPO van het onderwijskoepel. Voor de koepel OVSG is de DPO van een gemeentelijke school de DPO van de gemeente.</p>
Relevante documenten opstellen	<p>Wat kan in een privacyverklaring staan? Een privacyverklaring schrijf je in heldere en eenvoudige taal. Vermeld hierin duidelijk welk soort gegevens in je school worden verwerkt, hoe deze worden verwerkt en hoe lang ze worden bijgehouden. Plaats deze privacyverklaring op een openbare, bereikbare plaats, bv. jouw schoolwebsite</p> <p>Wanneer is een verwerkingsovereenkomst nodig? Wanneer de verwerking van persoonsgegevens aan een verwerker wordt toevertrouwd, moeten beide partijen een schriftelijke 'verwerkingsovereenkomst' afsluiten. Deze overeenkomst moet verschillende aspecten regelen. Een sjabloon van een verwerkingsovereenkomst vind je via ikbeslis.be (bron: ikbeslis.be)</p> <p>Hoe kies ik een app/software/digitaal platform die/dat in regel is met de AVG? De AVG verplicht je een verwerkersovereenkomst te sluiten met een leverancier, specifiek voor het verwerken van persoonsgegevens. Die overeenkomst moet in lijn zijn met de AVG. Je kan gebruik maken van het model dat de onderwijskoepels hebben gemaakt. Let extra goed op wanneer het een niet-Europees bedrijf betreft. Zij zijn mogelijk niet gebonden door de AVG en zo ben je minder zeker van wettelijke bescherming. Onthou goed dat de eindverantwoordelijkheid steeds bij je school ligt.</p>

4. Verdiep je kennis

BRONNEN

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) biedt een kader om de veiligheid van persoonsgegevens te garanderen. De Privacycommissie, de Vlaamse Toezichtcommissie en de onderwijsverstrekkers maakten een [brochure \(2018\)](#) die je in zeven stappen wegwijs maakt in deze regelgeving.

De website [privacyinonderwijs.be](#) bundelt voorbeelden, modellen en informatie over privacy in onderwijs.

Wil je meer concrete informatie over een bepaald onderwerp? Op de site [ikbeslis.be](#) vind je een opsomming van enkele relevante thema's zoals het leerlingendossier, foto's en filmpjes, cyberpesten.

De [themapagina op KlasCement](#) biedt een duidelijk overzicht van beschikbare leermiddelen omtrent dit thema.

5. Voldoe aan het wettelijk en juridisch kader

RELEVANTE ONDERDELEN AVG

De volledige verordening vind je via [deze website](#) van de Europese Unie

Artikel 8 AVG

Waar de EU-wetgever in de Verordening expliciet opteerde voor de leeftijd van 16 jaar om zelf toestemming te kunnen geven om hun persoonsgegevens te verwerken, hebben de lidstaten de mogelijkheid om deze leeftijdsgrens te verlagen, met als ondergrens 13 jaar. **België koos ervoor om de leeftijdsgrens te verlagen naar 13 jaar. Dit betekent dat kinderen vanaf 13 jaar zelf toestemming kunnen geven om hun persoonsgegevens te verwerken.** Indien het kind jonger is dan 13 jaar, dan kunnen de ouders toestemming geven.

Artikel 9 AVG

Principieel verbod op het verwerken van **bijzondere categorieën persoonsgegevens** zoals etnische afkomst, geloofsovertuiging, gezondheid of biometrische gegevens (behoudens uitzonderingen).

Artikel 12 AVG

Het is belangrijk dat de gebruiker communicatie in verband met de verwerking van gegevens in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt, in het bijzonder wanneer de informatie specifiek voor een kind bestemd is. Bijzondere inspanningen zijn nodig om informatie voor kinderen van verschillende leeftijden aantrekkelijk en begrijpelijk te

maken, bijvoorbeeld door informatie visueel voor te stellen of in kleine videoclipjes te gieten.

Artikel 15 AVG

De betrokkene heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitend te verkrijgen over het al dan niet verwerken van hem betreffende persoonsgegevens en, wanneer dat het geval is, om **inzage te verkrijgen** van die persoonsgegevens en van verschillende informatie hierover.

Artikel 17 AVG

Betrokkenen hebben **het recht om hun persoonsgegevens te laten wissen** wanneer deze niet meer noodzakelijk zijn.

Artikel 25 AVG

Verwerkingsverantwoordelijken (bv. onderwijsinstellingen) zijn bij het opzetten van verwerkingsactiviteiten **verplicht** om passende technische en organisatorische maatregelen te treffen om de personen die betrokken zullen worden te beschermen.

Dit document werd ontwikkeld door het Kenniscentrum Digisprong, in samenspraak met het onderwijsveld en experts. Sommige rechten voorbehouden. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(s) en uitgever van het Kenniscentrum Digisprong geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden.

Fout gevonden? Vraag of opmerking? Laat het ons weten: kenniscentrumdigisprong@ond.vlaanderen.be

© 2022 Kenniscentrum Digisprong

bronnenlijst

Europees Parlement en de raad. (2016, 27 april). *Algemene Verordening Gegevensbescherming*. <https://eur-lex.europa.eu/>.

Geraadpleegd op 15 juli 2022, van <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>
ikbeslis.be. (z.d.). *Hoe een verwerker kiezen?* <https://www.ikbeslis.be/sites/default/files/2019-01/Onderwijsinstellingen%20-%20Hoe%20een%20verwerker%20kiezen.pdf>

ikbeslis.be, CBPL (commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer), & VTC. (2018). *In 7 stappen naar gegevensbescherming in het onderwijs*. Ikbeslis.be. <https://www.ikbeslis.be/sites/default/files/2018-02/In%207%20stappen%20naar%20gegevensbescherming%20in%20het%20onderwijs.pdf>

KlasCement. (2022). *Maak werk van een goed privacybeleid in je school*. Geraadpleegd op 15 juli 2022, van <https://www.klascement.net/thema/gdpr-op-school>

Vanderlinde, R., & Van Braak, J. (2016, 1 juni). *Wat maakt een ict-beleidsplan zo effectief?* wij-leren.nl. Geraadpleegd op 19 juli 2022, van <https://wij-leren.nl/ict-beleidsplan-onderwijs.php>

Vlaamse Toezichtcommissie. (2019, november). *Standpunt Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens* (VTC nr. O/201902). <https://overheid.vlaanderen.be/standpunt-onderzoeksdossier-nr-2019/02>

Vlaamse Toezichtcommissie. (2021, december). *Richtlijnen voor verwerking van persoonsgegevens met algemene kantoortoepassingen in de cloud bij lokale besturen (en andere kleinere Vlaamse bestuursinstanties)*. <https://overheid.vlaanderen.be/digitale-overheid/informatieveiligheid/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>